

Alþingi nefnda- og greiningasvið
b.t. umhverfis- og samgöngunefndar
Austurstræti 8-10
150 REYKJAVÍK

Reykjavík, 17. maí 2023
Tilvísun: 2023050154

Efni: Umsögn Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur um frumvarp til laga um tímabundnar undanþágur frá skipulags- og byggingarlöggjöf og skipulagi, 1028. mál.

Vísað er til tölvubréfs nefndasviðs Alþingis þar sem óskað er umsagnar Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur (HER) um frumvarp til laga um tímabundnar undanþágur frá skipulags- og byggingarlöggjöf og skipulagi, 1028. mál. HER hefur farið yfir frumvarpið og meðfylgjandi greinargerð og gerir eftirfarandi umsögn.

Almennt um frumvarpið:

Fulltrúi HER kom að vinnslu frumvarpsins á fyrri stigum ásamt öðrum aðilum frá Reykjavíkurborg. HER leggst ekki gegn því að veittar verði skilyrtar og tímabundnar undanþágur frá skipulags- og byggingarlöggjöf eins og lagt er til í frumvarpinu enda verið að bregðast við vanda sem leysa þarf hið fyrsta. Skerpa mætti þó betur í frumvarpinu að þessu úrræði eigi aðeins að beita ef engin önnur hentugri búsetuúrræði finnast. Að mati HER þarf þó að skýra þessar undanþágur betur í frumvarpinu eins og komið verður inn á nánar í athugasemdum við einstaka greinar frumvarpsins. Í þessu sambandi telur HER að nauðsynlegt sé að skilgreindar verði lágmarkskröfur fyrir búsetuúrræði sem þessi þar sem þessa gerð húsnæðis er ekki að finna í gildandi hollustuháttareglugerð. Þegar liggja fyrir drög að slíkum lágmarkskröfum unnum af HER og umhverfis- og skipulagssviði Reykjavíkurborgar (USK) sem send hafa verið innviðaráðuneytinu. HER telur að samt að það ætti að vera í höndum Umhverfisstofnunar (UST) sem samræmingaraðila heilbrigðiseftirlits í landinu, og Húsnæðis- og mannvirkjastofnunar (HMS) sem samræmingaraðila á vettvangi byggingarmála að formlega gefa út slíkar leiðbeiningar um um hvaða lágmarksskilyrði hollustuháttareglugerðar og byggingarreglugerðar um öryggi og brunavarnir skuli uppfyllt. Þau drög sem þegar liggja fyrir munu nýtast í þá vinnu og fylgja með þessari umsögn. HER lýsir einnig yfir áhyggjum af þeim hámarksfjölda íbúa sem heimila á samkvæmt frumvarpinu í hverju búsetuúrræði. Mismunandi þarfir hópa og einstaklinga geta skapað áskoranir sem erfiðara er að leysa fyrir stóran hóp. Sama vandamál getur einnig komið upp ef samþykkt eru fleiri slík búsetuúrræði á sama svæði.

Athugasemdir við einstaka greinar frumvarpsins:

3. og 4. gr. frv., 1. mgr. liður b): Að mati HER kemur ekki nægjanlega skýrt fram í greinunum hvaða ákvæðum skipulagslaga, laga um brunavarnir, laga um hollustuhætti og mengunarvarnir og mannvirkjalaga auk reglugerða settra á grunni þeirra er verið að heimila undanþágur frá. Tekið er fram í 1. mgr. að Skipulagsstofnun geti veitt tímabundna undanþágu frá einstökum greinum laga til að heimila tímabundið breytta notkun húsnæðis til búsetu að uppfylltum ákveðnum skilyrðum. Þó stendur í b) lið skilyrðanna að húsnæðið þurfi engu að síður að uppfylla allar kröfur byggingarreglugerðar um brunavarnir, öryggi og hollustuhætti auk krafna í hollustuháttareglugerð um fyrirhugaða notkun húsnæðis. Ávarpa þarf að hvaða körfur þarf að lágmarki að uppfylla, ekki síst vegna þess að sú gerð húsnæðis sem um ræðir er ekki skilgreind í hollustuháttareglugerð. Lagt er til að bætt verði við setningu aftast í b-lið, 1. mgr. 3. og 4. gr. Í breytingartillögunni felst að UST annars vegar, sem samræmingaraðila heilbrigðiseftirlits í landinu, og HMS hins vegar, sem samræmingaraðila á vettvangi byggingarmála verði falið að útbúa leiðbeiningar um hvaða lágmarksskilyrði hollustuháttareglugerðar annars vegar og byggingarreglugerðar um öryggi og brunavarnir hins vegar skuli uppfyllt.

3. og 4. gr. frv., 1. mgr. liður d): HER telur hámark 250 manns í einu húsnæði mjög háa tölu, sér í lag ef um fleira en eitt húsnæði gæti verið að ræða á sama svæði. Huga þarf sérstaklega að því hvaða hópar eru að koma inn í búsetuúrræðið t.d. ef um er að ræða fjölskyldur eða viðkvæma hópa eru þarfir aðrar en einstaklinga sem eru einir á ferð. Huga þarf að menningarmun og þeim áskorunum sem því fylgja að leiða saman stóran hóp af mismunandi þjóðernum, s.s. aðilum frá andstæðum hliðum stríðandi fylkinga. Því fleiri sem eru í búsetuúrræðinu, því fleiri verða áskoranirnar. HER leggur því til að miðað verði við lægri tölu. Eins telur HER að setja ætti takmarkanir á að samþykkt séu mörg svona tímabundin búsetuúrræði á sama svæði.

3. og 4. gr. frv., 1. mgr. liður f) Hvað varðar 5. þátt undir f) lið 1. mgr. 3. og 4. gr. þá er lagt til að frekar en að tala um „friðsæl og heilnæm“ útivistarsvæði sé talað um „skipulögð“ útivistarsvæði.

Virðingarfyllt
f.h. Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur

Svava S. Steinarsdóttir
Verkefnastjóri

Meðfylgjandi:
Drög að lágmarksskilyrðum fyrir tímabundin búsetuúrræði

Lágmarkskröfur/ starfsskilyrði um hollustuhætti vegna tímabundins búsetuúrræðis fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd

1. ÁKVÆÐI OG GILDISSVIÐ

- 1.1 Kröfur þessar gilda fyrir húsnæði til búsetu þegar um er að ræða tímabundin búsetuúrræði fyrir umsækjendur um alþjóðlega vernd, sbr. lög um breytingu á lögum um brunavarnir, lögum um mannvirki og skipulagslögum (tímabundnar undanþágur frá skipulags- og byggingarlöggjöf og skipulagi).
- 1.2 Um starfsemina gilda almenn ákvæði í reglugerð um hollustuhætti nr. 941/2002 eftir því sem við á.
- 1.3 Aðgangur skal vera að neysluvatni, um gæði þess gilda ákvæði reglugerðar um neysluvatn.
- 1.4 Rekstraraðili ber ábyrgð á starfseminni að öllu leyti.
- 1.5 Hundum, köttum eða öðrum dýrum má ekki hleypa inn í húsrýmið, undanskyldir eru hjálparhundar fatlaðra.

2. HÚSNÆÐI OG BÚNAÐUR

- 2.1 Húsnæði skal vera vel viðhaldið. Húsnæðið skal vera aðskilið frá óskyldum atvinnurekstri.
- 2.2 Húsakynni skulu vera, björt, hæfilega hituð og loftræst á fullnægjandi hátt.
- 2.3 Gestir skulu hafa aðgang að fullbúinni snyrtingu og baðaðstöðu. Ekki skulu fleiri en tíu manns um hverja fullbúna snyrtingu og baðaðstöðu. Baðaðstaða skal standast kröfur til einkalífs. Verði einstaklingar af báðum kynjum í húsnæðinu þurfa snyrtingar þar sem skilrúm ná ekki niður að gólfi og upp að lofti að vera merkt sérstaklega fyrir annað kynið.
- 2.3 Vatnskerfi skal vera þannig að ekki sé hætt á húðbruna almenns notanda. Uppfylla skal kröfur um öryggi vatns í samræmi við 14.5.10. gr. byggingarreglugerðar.
- 2.4 Gistingin getur verið ýmist í svefnskálum eða herbergjum með eða án rúmfata. Svefnþýnur skulu vera útbúnar þannig að mögulegt sé að þrifa þær.
- 2.5 Eldhús og matsalur skal vera til staðar fyrir gesti með a.m.k. lágmarksútbúnaði til eldunar og til að matast.
- 2.6 Gólfplötur skal vera minnst 4 m² á hvern íbúa í svefnrými. Rúm skulu vera a.m.k. 2*0,9 m fyrir einn gest og 2*1,4 m fyrir tvo. Myrkvunargluggatjöld skulu vera fyrir gluggum. Næturvarsla skal vera eða aðgangur að síma og þá skal neyðarnúmer 112 vera sýnilegt á áberandi stað.
- 2.7 Loftræstikerfi skal viðhaldið og hreinsað reglulega. Viðhaldsbók fyrir kerfið skal vera til staðar.